

MODEL D'EXAMEN TEMA 4

1.- Llig atentament aquest fragment i respon:

Açò va passar en aquells temps antics que hi havia dimonis ben abillats, els quals solien visitar els camps i les viles quan algú se'ls encomanava. En el carrer Major de Petrer, en una casa noble i gran com un convent, vivia tot sol un fadrinot d'uns quaranta anys, que li deien don Pere Mestre. Aquell senyor tenia una bona colla d'amics molt inclinats tots a moure tabola, organitzar soparots i passar les nits entre saraus i festes.

Don Pere tenia també un altre vici: el de jugar-se els diners, i, com sol esdevenir a tots els jugadors que hi ha hagut en el món, a la llarga perdia les orelles. De primer es jugà tots els diners de les collites; després vengué un mas per jugar-se'l. Per fi es va quedar amb la casa del carrer Major com a única heretat. Ell abans tenia una vella serventa —Francisqueta— molt fidel, molt fidel... Però la Francisqueta morí quan ell es trobava més agonia de diners.

Una nit, estava ell amanint-se un miserable sopar mentre que pensava: "Ah, si jo pogués jugar...! Segur que em rescabalaria de tot el que he perdut". Irritat, va bramar en veu alta: —Però no tinc un clau! No tinc un clau i no podré jugar ja mai més de la vida, i em podriré ací dins, i un dia em trobaran en el meu llit, ert de fam i de misèria.

Una idea esgarrifosa va creuar pel seu cervell.

—Si em feia ric altra volta —prometé en forta veu—, donaria la meua ànima al dimoni.

Com a resposta, un tro va fer tremolar la casa pairal dels Mestres fins als seus mateixos fonaments, i don Pere, esbalaït, a la mitja claredat que feia un llum d'oli, va distingir a la punta del corredor un cavaller alt, ben abillat, de refinat aspecte.

—M'heu cridat, don Pere? —va dir inclinant-se en una lleugera reverència.

—Sí, sí, us he cridat —va respondre l'hereu tot seré. I pensà de seguida: "Estic en presència del dimoni", cosa que l'alegrà—. Passeu si us plau —pregà polidament.

I va menar el misteriós personatge al seu escriptori.

—Encara que ja us ho deveu suposar, us haig de dir que jo sóc el dimoni i que em diuen Capralenc el Fi —es presentà la visita.

Don Pere digué que se n'alegrava molt. I era la veritat.

—He sentit dir que voleu ser ric.

—Sí, no hi aneu gens enganyat. ¿Podeu dir-me, vós, dimoni muntanyenc, com puc tornar a ser ric? Us haig d'advertir que estic disposat a tot.

—Mireu, distingit cavaller —informà Capralenc—, us convé, per no moure una dienda en el poble de Petrer, tornar a jugar. Sí... tornar al joc, perquè jo us hi duc diners... i ara guanyareu sense parar. Capralenc el Fi tragué de davall la capa una bossa de monedes d'or de les que s'estilaven en aquella època, i la deixà damunt la taula escriptori.

—I açò, com m'ho doneu?

Capralenc somrigué i es retirà el serrell de cabells que li queia una mica damunt el front, i llavors se li van veure les puntes de les banyes. Es digué una mà al cor per traure's de davall del vestit un pergami finament enrotllat.

—Teniu, don Pere, i llegiu.

—Sí que ho heu preparat en pocs segons —observà el cavaller.

—No... És que en tenim ja redactats... dos o tres models. No m'ha calgut més que posar-hi el vostre honorable nom.

Don Pere va llegir el pergamí, que contenia les clàusules habituals: ell es faria càrrec de la bossa de monedes que el farien ric, i, barata això, signava el document i es comprometia a donar l'ànima al dimoni a partir del terme de deu anys.

—Us semblen prou deu anys? —preguntà Capralenc.

—Bé.

—Teniu temps de ser feliç. Us podreu casar amb una rica hereva; podreu tenir fills i assegurar la dinastia. Jo no vindré per la vostra ànima sinó durant l'any onzé...

—Bé —advertí don Pere—; però us vull posar una petita condició. Us la donaré tot volenter, a partir dels deu anys comptats des d'avui, però no podreu venir per ella més que quan no hi haurà garrofes en els garrofers.

El jugador de Petrer. Enric Valor.

Comprensió lectora:

- 1) Indica quins personatges hi apareixen i utilitza dos adjectius per definir-los?
- 2) Quin problema té el cavaller?
- 3) Explica breument quin pacte fa amb el visitant.
- 4) Què trobes que passarà quan hagen passat els deu anys?

2.- Justifica per què és tracta del fragment d'una rondalla. (darrere).

3.- Explica quina diferència hi ha entre un préstec i un barbarisme i posa 2 exemples de cadascun d'ells.

4.- Busca en el text de l'exercici 1 dos sintagmes nominals que tinguen l'estructura:

N _____

Det+N _____

N+CN _____

Det+N+CN _____

5.- Escribe dues paraules en cada casella fent servir el procediment que se't demana:

Femenines formades afegint el sufix *-a* al masculí

Femenines formades afegint el sufix *-essa* al masculí

Femenines formades afegint el sufix *-iu* al masculí

Femenines formades afegint el sufix *-na* al masculí

Femenines formades afegint el sufix *-ina* al masculí

Paraules que en masculí i femení tinguen arrel diferent

Masculines formades a partir del femení

Afigen l'adjectiu *mascle* o *femella* per a diferenciar el gènere

6.- Escriu una oració amb el substantiu **clau en masculí i una altra en femení**, de manera que se'n veja la diferència de significat.

7.-El plural de la paraula mancança és mancances. Explica el canvi ortogràfic.

8.- Posa els accents i les dièresis que calga en el text següent. Explica aquelles paraules que estiguen subratllades.

El rector de **Novetle** superava els setanta anys. Quan el **taut** entra a l' **esglesia** va fer el senyal de la creu amb la mà.

No **havia** calculat les **consequencies** del seu gest, perquè de seguida els **familiars** del difunt es **posaren** a plorar. El temple estava atapeït de gent amb el rostre **ploros**. Un foraster, oriund de l' Alcoia, semblava el més sere de tots.

9.- Respon vertader (V) o fals (F):

- 1) L'accent només marca quina és la síl·laba tònica quan figura sobre alguna vocal
- 2) La rondalla és un conte que es narra amb acompanyament musical
- 3) La dièresi té dos usos: trencar diftongs i marcar que la u darrere de qu o gu i seguida de e/ i s'ha de pronunciar

10.- Vocabulari del tema:

Albirar

Capsa

Trempat